

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Кафедра агрономії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА МЕЛІОРАЦІЯ

Освітня програма Агрономія

Спеціальність 201 “ Агрономія ”

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні
кафедри агрономії
Протокол № 1 від 02.09.2020 р.
Зав.кафедри Чумбей В.В.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сільськогосподарська меліорація
Викладач (-і)	к. с. г. н Чумбей В.В.
Контактний телефон викладача	0503732844
E-mail викладача	agro_pl@ukr.net
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifagrarncol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Завданням опанування дисципліни є глибоке засвоєння студентами навчального матеріалу та формування їх компетенцій.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета викладання : вивчення історії розвитку меліоративної науки, її досягнення та майбутнє зрошення в Україні. Провідним питанням аспірантської підготовки по дисципліні є ознайомлення з теоретичними дослідженнями з ефективного використання зрошуваних земель та їх практичної цінності. Значне місце в лекційному курсі відведено творчому використанню законів землеробства в умовах зрошення, особливостям проектування сівозмін, обробітку ґрунту, внесення добрив, боротьби з бур'янами, захисту рослин від хвороб та шкідників в умовах звичайного зрошення та в специфічних умовах – на землеробських полях зрошення. Зміст дисципліни розкриває агротехнологічні резерви вирощування високих врожаїв сільськогосподарських культур у проміжних посівах, агро меліоративну роль проміжних посівів у підвищенні родючості ґрунтів та боротьбі з бур'янами на поливних землях. Завершується лекційний курс розглядом питання – прогноз та програмування врожайності сільськогосподарських культур на поливних землях, його ефективність та доцільність на даному етапі розвитку сільськогосподарського виробництва. Завдання дисципліни: підвищення рівня знань аспірантів у плані особливостей вирощування сільськогосподарських культур в умовах зрошення (на фоні краплинного зволоження, на землеробських полях зрошення, в умовах короткоротаційних сівозмін, в умовах використання сучасних препаратів посилення росту рослин, препаратів захисту рослин та боротьбі із хворобами); концентрувати увагу здобувачів на питаннях біологічного землеробства, точного землеробства, його мінімізації. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач третього «освітньо-науковий» рівня вищої освіти повинен: знати: сучасні особливості проектування сівозмін на поливних землях; особливості режимів зрошення та їх зв'язок з режимами живлення культур у сівозмінах; творчий підхід до боротьби із бур'янами в передпосівний період та в період вирощування культур; методи спостереження за накопиченням органічних речовин в ґрунті. уміти: оперативно проектувати сучасні сівозміни – короткоротаційні; розробляти сучасні системи обробітку ґрунту в сівозмінах, системи живлення та режими зрошення сільськогосподарських культур.	
4. Результати навчання (компетентності)	
Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач: – комплексність у проведенні досліджень у галузі агрономії; – здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку у напрямі дослідження агробіогеоценозів та урбанізованих екосистем;	

- комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної агрономічної науки;
- комплексність у проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів у галузі сільського господарства, охорони навколишнього природного середовища та збереження біорізноманіття екосистем;
- комплексність у виявленні, постановці та вирішенні наукових задач та проблем у галузі сільського господарства, охорони навколишнього природного середовища та збереження біорізноманіття екосистем;
- здатність брати участь у критичному діалозі. Здатність брати участь у наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію;
- комплексність у набутті та розумінні значного обсягу сучасних науково-теоретичних знань у галузі агрономії та суміжних з ним сферах природничих наук.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	-/30/ год.
самостійна робота	34 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
II	201 Агрономія	II	вибірковий

Тематика курсу

	Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
	II семестр					
М 1	Поняття про сільськогосподарську меліорацію.					
ЗМ1	Поняття про сільськогосподарську меліорацію					
Т 1.1	ПОНЯТТЯ ПРО МЕЛІОРАЦІЮ І ПРО СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКУ ГІДРОЛОГІЮ Державні рішення по меліорації земель, проектування об'єктів майбутнього будівництва, його експертна оцінка, фінансування, меліоративне будівництво. Прийом збудованих об'єктів державною комісією. Недоліки використання зрошуваних земель, сучасні досягнення меліораторів та майбутнє землеробства	Лекція, лабораторні заняття	1 4 5 10 11	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичних занять	15 балів	До наступного заняття за розкладом

	в зрошуваних умовах.					
Т 1.2	ВІДОМОСТІ ПРО ЗРОШЕННЯ. РЕЖИМ ЗРОШЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР. Види зрошення. Поняття про режим зрошення с.-г. культур і вимоги до нього. Графік поливів та їх використання в практиці	Лекція, лабора-торні заняття	1 4 7 10	Опрацю-вати лекційний матеріал, підготува-тися до практик-них за-нять	15 балів	До наступного заняття за розкладом
Т 1.3	ЗРОШУВАЛЬНА СИСТЕМА І ЇЇ ЕЛЕМЕНТИ, ДЖЕРЕЛА ВОДИ ДЛЯ ЗРОШЕННЯ. ПІДГОТОВКА ЗРОШУВАЛЬНОЇ ТЕРИТОРІЇ ДО ПОЛИВУ Класифікація зрошувальних систем та їх елементи. Боротьба з втратами води із зрошувальних систем. Джерела зрошення та оцінка їх якості. Підготовка земельних площ під зрошення.	Лекція	1 4 7 10	Опрацю-вати лекційний матеріал, підготува-тися до практик-них за-нять	15 бали	До наступного заняття за розкладом
Т 1.4	СПОСОБИ І ТЕХНІКА ПОЛИВУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР. ЗРОШЕННЯ СТИЧНИМИ ВОДАМИ Способи поливів та вимоги до них. Зрошення стічними водами	Лекція, лабора-торне заняття	1 4 7 11	Опрацю-вати лекційний матеріал, підготува-тися до практик-них за-нять	15 балів	До наступного заняття за розкладом
Т 1.5	ЗАСОЛЕННЯМ ЗРОШУВАЛЬНИХ ЗЕМЕЛЬ ТА БОРОТЬБА З НИМ. ЕКСПЛУАТАЦІЯ ЗРОШУВАЛЬНИХ І ЗРОШУВАЛЬНО-ОБВОДНЮВАЛЬНИХ СИСТЕМ Причини засолення зрошувальних земель та способи зниження рівня ґрунтових вод. Організація служби експлуатації зрошувальних систем. Контроль за меліоративним станом зрошувальних земель	Лекція, практи-чні заняття	1 2 3 6 7 12 13	Опрацю-вати лекційний матеріал, підготува-тися до практик-них за-нять	20 балів	До наступного заняття за розкладом

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	100 бальна за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен “відмінно” – студент демонструє
-----------------------------------	---

	повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв'язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Практичне, лабораторне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські, практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне, лабораторне заняття враховується при

	виставлення підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	— оцінка за поточне тестування (5 балів); — оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (70 балів); — оцінка за контрольну роботу (15 балів); — оцінка за самостійну роботу (10 балів).

7. Політика курсу

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

Базова

1. Аверчев О. В. Круп'яні культури в агроеліоративному полі рисової сівозміни: навчальний посібник. -Херсон : [ОЛДІ-плюс], 2008. - 158 с.
2. Лысогоров С.Д., Ушкаренко В.А. Орошаемое земледелие. – Москва: «Колос», 1995. – 447 с.
3. Морозов О.В. Еколого-агроеліоративний моніторинг зрошуваних земель: моделювання і прогнозування : монографія. - Херсон : Айлант, 2010. - 356 с.
4. Остапов В.И., Андрусенко И.И. Орошаемое земледелие: Киев: Урожай, 1987. – 187 с.
5. Ушкаренко В. А. Теоретические исследования в орошаемом земледелии и их практическая значимость.- Херсон, 1982
6. Ушкаренко В.О. Зрошуване землеробство: електронний посібник. – Київ: «Урожай», 1994. – 326 с.
7. Ушкаренко В.О. Зрошуване землеробство: підручник. – Київ: «Урожай», 1994. – 326 с.
8. Ушкаренко В.О. Резерви зрошуваного землеробства: Київ: 1984. – 47 с.
9. Ушкаренко В.О., Аверчев О.В. Технологія вирощування продукції рослинництва. . -Херсон : [Олди-плюс], 2010. - 156 с.
10. Ушкаренко В.О., Вожегова Р.А. Землі Інгулецької зрошувальної системи: стан та ефективне використання: – К.: Аграрна наука, 2010. - 352 с.
11. Ушкаренко В.О., Найдьонова В.О., Лазер П.Н. та ін.. Наукові дослідження в агрономії: навчальний посібник. – Херсон: , 2016. – 316 с.

12. Ушкаренко, В. О. Морозов О. В. ГІС в екологічному моніторингу: навчальний посібник. - Херсон: Вид-во ХДУ, 2006.- 122 с.
13. Ушкаренко, В. О., Ушкаренко Т. П., Петрова К. В. Шляхи інтенсивного використання зрошуваних земель: Херсон, 2002.- 40 с.

Допоміжна

1. Мелиорация и водное хозяйство. Орошение: справочник / Под ред. Б.Б. Шумакова. – М. : Агропромиздат, 1990. – С. 5–9.
2. Гідротехнічні меліорації лісових земель / [Юхновський В.Ю., Шевченко О.В., Дудурець С.М. та ін.]; за ред В.Ю. Юхновського. – К. : Арістей, 2007. – С. 7– 11.
3. Гурин В.А. Технологія зрошування: Навчальний посібник / В.А. Гурин, М.П. Степаненко, М.Г. Степаненко. – Рівне : НУВГП, 2013. – С. 8–18.
4. Колпаков В.В. Сельскохозяйственные мелиорации / В.В. Колпаков, И.П. Сухарев. – М. : Агропромиздат, 1988. – С. 3–14.
5. Мелиорация земель / [А.И. Голованов, И.П. Айдаров, М.С. Григоров, В.Н. Краснощеков и др.]; Под ред. А.И. Голованова. – М. : Колос, 2011. – С.7–54.
6. Сільськогосподарські меліорації / [С.М. Гончаров, Г.С. Потоцький, В.С. Ковальов та ін.]; за ред.С.М. Гончарова, Г.С. Потоцького. – К. : Вища школа, 1991. – С. 3–10.

Інформаційні ресурси

До складу інформаційних ресурсів навчальної дисципліни входять:

1. Освітньо-наукова програма підготовки здобувачів третього «освітньо-науковий» рівня вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія».
2. Сайти сучасних аграрних подій:
 - ☐ <http://www.fao.org/land-water/databases-and-software/crop-information/bean/en/>
 - ☐ <http://www.arpnjournals.com/jeas/index.htm>